

LA PROMETENSA.

ROMANÇ FET

PER EN LLORENÇ DE CABANYES

LO ANY MDCCCLXXI.

Et celebrare domestica facta ;
vel qui prætexas, vel qui docuere togatas.

HORAT.

Del drinch de picaroles
al bell compás ,
en carro anem , ninetes ,
á Montserrat.

Mudada us sou la roba
d' aná' á sarau ,
llevat la mantellina
d' aná' á adorar.

— Arri ! dormim , Centella ?
moute : be ho val !
de flochs vermells bèn portas
y de pa·blanch. —

Lo Rossinyol cantemhi
y 'L Virolay ,

cantemhi *La Oreneta*
y *Lo Pinsá*.

Del drinch de picaroles
al bell compás ,
en carro anem , ninetes ,
á Montserrat.

Dins clot de llit finava
la mare 'nguany ,
tothora á qui no invoca
lo catalá ?

Y prometí , si terra
cobrés , pujar
de Collbató á l' esglesia
á peu descals.

— 9 —
Les fetes prometenses
porteu á cap ,
que pot , de no cumplirse
pervenir dany.

Al drinch de picaroles
voleu que un pás
us compte anant , ninetes ,
á Montserrat ?

TRADICIÓ.

Un jay amo de casa 'N — Ráfols dels Sots
Fá á Montserrat promesa — de anar un cop
Al cant del gall exintne — de Castell-boix ,
Mantut y caperutxa — ab blanch llensol
Portant encesa un' atxa — y un cap de mort
Sens may trobar girada — ni aturador.
Quis gire déu tornarhi — un altre cop ,
A peu hi ha tres hores — de anar tot sol :
Si aquell camí es feréstech — bè ho sap tothom.
Oblint que feyna feta — no tè destorb
Lo jayo sens cumplirla — se 'n va del mon.
May fes tal prometensa — lo jayo mort !
Comanada la deixa , — ço sobre tot !
A sòn hereu dientli : — « Si tu no vols
La cumpla qualsevulla — y fesli dò
De tan diner com pese — ab unces d' or. »
Est , á la primeria , — guanyarsho vol :
— « Demá » diu , y un jorn passa — y un altre jorn ,
Un mes , un any ne passa — ja 'n passan dos
Fins que á la derreria — s' hi torna boig.
Sòn hereuhet hereta — consemblant sort
Y la mateixa quatre — generacions :
— « Tot es quimera á casa , — tot es condol ;
Per quin peccat lo cástich — rebem , Senyor ? »

La filla gran , pubilla — ar' es dels Sots ,
Reclam de fadrinesa , — un pom de flors !
Defora de la tanca — lo canti al pou
Un peregrí al encontre — ixli , polsós
De Montserrat venia — cumplint un vot ;
Beu aygua y á la filla — li diu açò :
— « Mentre la prometensa — del jayo mort
Llogant á qualsevulla — no 's cumpla , tots
Los hereus d' esta casa — morirán boigs. »
Cort' ella dret á casa , — compta 'ls açò ,

Bèn prompte lo saberem — sos aymadors ;
Aquell al qui posava — los ulls mes bons
Acud á sa presencia , — mesader fou :
— « Per tú , li diu , m' anava — al cap del mon ,
Serás meua ? » y la nina — li diu : — « Si , noy ,
Mes mira que t' enmantas — ab blanch llensol
Portant encesa un' atxa , — y un cap de mort ,
Al cant del gall sol n' ixes — de Castell-boix
Sens may trobar girada — ni aturador
Y que si al cap no arribas — no est món espós. »
— « Ja ho sé , aymada meua , — res me fá por. »

Negra es la nit com una — boca de llop ,
Apila fulles seques — lo humit xaloch ,
Llampega sus los núvols — del horisont.
Camí de la montanya — fá ab caperó
Y róssech un fantarma — de blanch llensol
Portant encesa un' atxa — y un cap de mort.
Enrera sent petjades — á prop á prop ,
Cadenes ne rossegan — y d' esquellots ,
Ja parlan baix y 'l cridan — ab crits farfolls :
— « Giráuvos , deturáuvos ; — cóm haveu nom ?
No 's gira pas ni 'n troba — deturador. »
Camina que camina — la processó
Pe 'ls pedregams y punxes — á rodolons.
Les ombres que fá l' atxa — dintre del bosch
De la pineda tallan — arrera tronchs
Y á cada passa 'n planta — avant de nous ;
Ja n' ixen serps que lluhien — moltes colors
Llissant s' aixecan , xiulan — á sòn entorn
Ensemps dessobre 'l róssech — y al caperó , —
A l' atxa és caragolan — mirant lo foch
De fit á fit , s' apaga — y encend de cop.
— « No 't gires may , fantarma ; — bèn pesas d' or ! »
Caminarás camina , — no hi ha repós ,

Avall la torrentera — n' es sorraroll,
 De rels y esllavissades — travess' un pont,
 Ja l' atxa n' espurneja, — fá cremallot,
 Fugint rates pinyades — de la claror
 Voltant, voltant la flama — topan: pif, pof;
 Y ab ferms cordills li lliga — comes y coll
 Aranya bruna y grossa — com cavall gros
 Endintre 'l cau ques cova. — Trenca 'l destorb
 Y avant lo absech n' hi pega — sobre éll un bot.
 — « Fantarma, no 't detures, — no tingas por. »
 Camina davallada — avall, fangós,
 Un llach es la carrera — de fondo fons,
 Deçamar llarga alsina — sura per sort.
 Bambolejant quant passa — dessobre 'l pont
 Lo clar espill dessota — escarnidor
 N' es de perfeta imatge — ab blanch llensol:
 Cap per avall camina — la processó.
 Pe 'l llach blanca animeta, — li mostra 'l cos,
 De neu com una tofa; — de pler s' enfol,
 Trets tè de la pubilla — del Mas dels Sots.
 — « No 't gires may, fantarma, — per ton amor! »
 Negra es la nit com una — boca de llop,
 De llops també y de guilles — s' ouhen udols,
 Lo duch cantant, xibeques — del altre mon.
 Camina amunt la serra — á poch á poch,

Veu nans ab caperutxa — jayos ó noys,
 Llumets parells pe 'l ayre, — llumets pe 'ls rochs,
 En terra llumenetes, — l' empayta tot.
 Perdut ha lo fantarma — sòn camí, toix
 Y enlluhernat, sens esma, — perdut lo cor
 Present de terratrémol — lo bulinó.
 — « Quet giras? Si t' espantas — fes lo cor fort. »
 Y... Ànimes beneytes! — que s' era alló?
 Se li parteix la via — als peus tantost,
 L' atxa li cáu, rodola — lo cap de mort
 A baix del riu que corre — d' aygua y de foch;
 Pe 'l mitg leia lamia — llans' eixos mots:
 — « Cumplir la prometensa — del jayo mort
 Podrá aquell qui no tinga — de res may por. »
 Tremólenli les copes — ja dels genolls.
 — « No atures may, fantarma, — la processó,
 No 't gires may... » Y ès gira. — Al cap ne som.
 Planyeu al qui en la fosca — veu visions.

Clara es la nit de lluna — ab grill ricós
 D' argent d' estels. Románe — tot en son lloch
 Que abans del romiatge. — Des de llavors
 Nul nat las prometensa — cumplir no vol,
 Y 'ls hereus de ca 'N Ráfols — ès tornan boigs.

Del drinch de picaroles
 al bell compás,
 en carro anem, ninetes,
 á Montserrat.

J' aluma á la montanya
 lo sol per baix:
 la *Salve* á la vesprada
 ¡ quin bo farà!

Amunt, fins á l' esglesia
 á peu descals,
 y haurèm la feyna feta,
 y, si á Dèu plau,

Enramarèm lo carro
 de boixos bachs:
 la mare ab esse' á casa
 ¡ com plorará!

Lo so de la campana
 dringa á compás;

no us diu d' encens la boyra
 que ja som dalt?

Lo temple, es, de la Verge
 il-luminat:
 mireu, mireu los vidres
 dels finestrals.

Adintre sonan l' orga,
 de monges cants
 y d' àngels tanyen harpes
 d' or y cristall.

Finim la prometensa;
 agenollaus:
 — *Dèu us salve Reyna y Mare*
fills us cridam!... —

Y *Dèu us salve!* iteran
 que *Dèu us sal!*!
 los ecos de les coves
 del Montserrat.

